

607/5/24

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Aan

Minister MZ

Deadline: 17-05-2024

Directie Curatieve Zorg
Team A

Ontworpen door

nota

(ter beslissing) Verzoek om een reactie op het Final Report van de Cass Independent Review en de betekenis hiervan voor genderzorg voor minderjarige in Nederland

Datum Document

Kenmerk
3806723-1064354-CZ

Bijlage(n)
6

1. Aanleiding

In de procedurevergadering van 11 april en 24 april jongstleden is gesproken over het Final Report van de Cass Independent Review¹ (hierna Cass Review) uit het Verenigd Koninkrijk (VK). De commissie van VWS heeft om een spoedige kabinetsreactie op dit rapport gevraagd. Ook heeft het lid Van Meijeren (FvD) in het ~~orde~~ debat van 16 april 2024 om een reactie op deze review verzocht.

Daarnaast hebben de leden Van Dijk (SGP)² en Hertzberger (NSC)³ het verzoek gedaan aan de minister voor Medische Zorg om een spoedige reactie te ontvangen over de uitvoering van de aangenomen moties. Met deze brief reageer ik op uw ~~deze~~ verzoeken.

2. Geadviseerd besluit

Bent u akkoord met het aan de Tweede Kamer verzenden van bijgevoegde brief inclusief bijlagen met reacties van Radboudumc, Amsterdam UMC, een gezamenlijke reactie van de UMC's en de reactie van Transgendernetwerk (TNN)?

Deadline: i.v.m. het Commissiedebat eerstelijnszorg van woensdag 22 mei het verzoek de brief en bijlagen z.s.m./vrijdag 17 mei aan de Kamer te sturen.

3. Kernpunten

- De Cass Review is een onderzoek met als doel de zorg aan transgender jongeren te verbeteren en ervoor te zorgen dat jongeren met

¹ <https://cass.independent-review.uk/home/publications/final-report/>

² TK 36 410, nr. 89

³ TK 31 016, nr. 370

genderdysforie, of die twijfels hebben rondom hun gender veilige en kwalitatief goede en effectieve zorg ontvangen. Het onderzoek bevat aanbevelingen voor een reorganisatie van deze zorg in Engeland en Wales. De Cass Review heeft plaatsgevonden naar aanleiding van een interim report dat in gang is gezet, nadat er kritiek kwam op de transgenderzorg in Engeland en de grote toename in aanmeldingen van jongeren voor transgenderzorg in het VK. Het onderzoekt o.a. de toegang tot zorg, de kwaliteit ervan en de ervaringen van de transgender personen in de gezondheidszorg. Deze aanbevelingen zijn bedoeld om de kwaliteit en toegankelijkheid, alsmede de ervaringen van transgender personen in de gezondheidszorg in het VK te verbeteren. De aanbevelingen van het rapport hebben geleid tot beleidswijzingen binnen de genderzorg in het VK.

Directie Curatieve Zorg
Team A

Kenmerk
3806723-1064354-CZ

- Wetenschappers wereldwijd maken zich zorgen over spijtoptanten en de onverklaarbare groei van het aantal transgender jongeren. De deskundigen uit het buitenland zijn van mening dat er veel meer onderbouwing moet komen. De Cass Review sluit aan op deze lijn. In verschillende Europese landen, zoals het VK, Zweden en Finland zijn er recent aanpassingen gemaakt in de transgenderzorg voor jongeren, waarbij er meer focus wordt gelegd op psychologische ondersteuning vooraf, of ten tijde van een medische interventie. Deze landen hebben deze veranderingen doorgevoerd vanwege, in hun ogen, onvoldoende bewijs voor de veiligheid en effectiviteit van medische behandelingen op jonge leeftijd. In deze landen wil men, net als in Nederland, de zorg aan onderzoek verbinden, om meer bewijs te krijgen en om vragen over bijvoorbeeld bijwerkingen van pubertijdsremmers te kunnen beantwoorden. In Nederland worden jongeren tijdens het medische traject ook al psychologisch uitgebreid begeleid, conform (inter)nationale richtlijnen.
- In de brief geeft u een korte samenvatting op hoofdlijnen van de Cass Review, geeft u zoals verzocht de reacties van de UMC's weer en gaat u in op de evaluatie van de Kwaliteitsstandaard Transgenderzorg Somatisch, en hoe de zorg in Nederland georganiseerd is. Daarnaast informeert u de Kamer dat u de Gezondheidsraad heeft gevraagd u te adviseren over het gebruik van de 'Dutch-protocol' methodiek. Hiermee geeft u uitvoering aan de aangenomen moties van de leden Van Dijk (SGP)⁴ en Hertzberger (NSC). Naar verwachting gaat de Gezondheidsraad nog dit jaar starten met het onderzoek.
- U sluit af met het benadrukken dat het om een groep personen gaat die, door discriminatie en stigmatisering, uiterst kwetsbaar is. Een klimaat van acceptatie en herkenning blijft heel belangrijk. Daarom kunnen we deze jongeren niet in de kou laten staan en voorbij gaan aan de angst bij deze groep voor het verliezen van hun toegang tot zorg.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

- We ontvangen regelmatig Kamervragen ten aanzien van transgenderzorg. Vorig jaar zijn er twee sets Kamervragen beantwoord over de kritiek op de 'Dutch Approach'⁵.

⁴ TK 36 410, nr. 89

⁵ Kamerstuknr: Aangangsels Handelingen II 2022/23, nr. 2565 en 2509

- Ook zijn Kamervragen gesteld over:
  - de vergoeding van aangezichtschirurgie⁶;
  - 'het (on)vermogen van minderjarigen om de gevolgen van genderbehandelingen onder ogen te zien en de noodzaak om als overheid in actie te komen'⁷;
  - en de brief over de twee onderzoeksrapporten op gebied van transgenderzorg beantwoord (schriftelijk overleg)⁸.
- Onlangs is de evaluatie van de kwaliteitsstandaard⁹ gedeeld met de Tweede Kamer.
- Met deze brief reageert u ook op de volgende verzoeken:
  - Verzoek om in een brief (over het Cass Review) in te gaan op de reactie van de UMC's en de Nederlandse setting.
  - Verzoek om een brief over de motie-Diederik van Dijk (SGP) over een advies van de Gezondheidsraad over in hoeverre de huidige benadering van genderbevestigende behandelingen bij minderjarigen recht doet aan het geldende gezondheidsrechtelijke kader (36410-XVI, nr. 89)).
  - Verzoek om een brief over de motie-Hertzberger (NSC) over een onderzoek naar de fysieke en mentale gezondheidsuitkomsten na behandeling met de "Dutch protocol"-methodiek (31016, nr. 370).
- Met deze brief informeert u de Tweede Kamer over de wijze waarop u uitvoering geeft aan de volgende (aangenomen) moties:
  - De motie van Dijk (SGP) die de regering verzoekt om advies te vragen aan de Gezondheidsraad in hoeverre de huidige benadering van genderbevestigende behandelingen bij minderjarigen recht doet aan het geldende gezondheidsrechtelijke kader (TK 36410, nr. 89).
  - De motie Hertzberger (NSC) die de regering verzoekt om onderzoek te laten doen naar de fysieke en mentale gezondheidsuitkomsten na behandeling met de «Dutch protocol»-methodiek en deze te vergelijken met cohorten patiënten in andere Europese landen, met een andere zorgstandaard (TK 31016, nr. 370).

Directie Curatieve Zorg
Team A

Kenmerk
3806723-1064354-CZ

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Het onderwerp transgenderzorg leidt regelmatig tot vragen uit de maatschappij en van de Tweede Kamer. In de gezamenlijke brief van de UMC's wordt de hoop uitgesproken om in Nederland het debat rondom transgenderzorg aan jongeren te voeren met nuance en zorgvuldigheid. Dezelfde zorgvuldigheid en nuance waarmee momenteel al zorg wordt geboden in Nederland.

c. Financiële en personele gevolgen

N.v.t.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

N.v.t.

⁶ Aangansel Handelingen II 2022/23, nr. 2597)

⁷ Kamerstuknr: Aangansel Handelingen II 2022/23, nr. 3618

⁸ Tweede Kamer, vergaderjaar 2023–2024, 31 016, nr. 365

⁹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2023–2024, 31 016, nr. 371

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Extern: er is contact geweest met Transvisie, de UMC's, IGJ en KIMS. Daarnaast is afgestemd met het ministerie van OCW.

Directie Curatieve Zorg
Team A

Kenmerk
3806723-1064354-CZ

f. Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

g. Toezeggingen

N.v.t.

h. Fraudetoets

N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

